

A NŐ ZSENIALITÁSA.

Írta: SZEGVÁRI SÁNDORNÉ.

A kultúra virágja – a zseniális ember és az ő műve. Még pedig mindenképp és par excellence, a zseniális művész és az ő alkotása: a költő, a képzőművész, a zeneszerző és az ő hallhatatlan munkáik. Ők hozták a kulturmunkába a „tökély” fogalmát. Minden egyéb, más emberek eddig készítettek, alakítottak, teremtettek, a tökéletlenség bélyegét viseli magán.

Valahányszor tudósok, feltalálók, szociológusok, törvényhozók nagy erőfeszítések árán az emberi fajt valami új jóval ajándékozták meg, mihamar vagy nyomban megjelenik utána az árnyék, mutatkozik az érem másik oldala: „az új rossz”. Vagy legalább is óriási hiányokat, hibákat látunk minden berendezkedésünkben.

Alaposan kihasználta ezt a tényállást téves tanok bizonyítására a XIX. században a pesszimista filozófia, és kihasználják még ma is a konzervatív világfelfogás szószólói. Ez a reakció csak az úttörő vezető lángész művészi alkotásait nem követi.

Mikor Michelangelo szobraiban, Beethoven zenéjében, Shakespeare vagy Petőfi irodalmi remekeiben gyönyörködhetünk, akkor elhallgat bennünk a nyugtalan kritika, az „örök elégedetlenség”. Mélységes tiszta örömet és boldogságot érzünk.

Senki sem váltott ki az emberekből annyi rajongást és lelkesedést, mint a művészi zseni káprázatos produkciójával. Hiába okoskodik most már a pesszimista filozófus, igenis van tökéletes szép és jó a földön, a kultúra legalább ezen a szűk téren meg tudta teremteni azt a csodálatos fényt, melynek nincs árnyéka.

A nőmozgalom ellenségeinek egy bizonyos kategóriája mindenáron a nő szellemi inferioritását akarja bebizonyítani, hogy aztán ezzel az öreg ágyúval felszerelve halomra dönthesse a feminizmus minden erősségét, minden törekvését. Az ehhez a kategóriához tartozók előszeretettel azzal hozakodnak elő, hogy a női nem eddig vajmi kevés, alig számba vehető művészi zsenit adott az emberiségnek. Hisz – úgy okoskodnak – itt nem lehet szó arról, hogy az alkalom és kiképzés lehetősége hiányzott. És ha bizonyos főkig a festőre és szobrászra nézve ez még akadályszámba mehet, nem találunk mentséget rá, miért nem lehetett a nő zseniális költő vagy zeneszerző, éppen úgy mint a férfi.

Hisz zenével – azt mondják – a nők már évezredek óta többet foglalkoznak mint a férfiak, mégsem ismerünk egyetlen egy számottevő zeneszerző zsenit! Ez az utolsó elvitázhatatlan tény oly feltűnő, hogy gondolkozóba ejt bennünket. Különösen ha meggondoljuk, hogy a tudomány terén, ahol a nő képességeit eddig mindig csak visszafejlesztették, hol még ma is csak korlátokkal és elő-

ítéletekkel megküzdve tud érvényesülni, mégis már olyan zseniális asszonyokkal találkozunk, mint Mme. Curie, Kovalevska, Herschel Karolin! Ezek csodálatos, bámulatraméltó példái a tudomány zseniális asszonyainak, biztosítékai annak, hogy a jövő asszonya a tudományokban egyenrangú társa lesz a férfinak.

Ezzel szemben az a negatív eredmény, melyet elérünk, ha a művészetek története, az irodalom története és különösen a zenetörténet lapjain női neveket keresgélünk, az okok mélyebb kutatására késztet bennünket. Ezekhez az okokhoz tartozik az, hogy a művészi alkotás képessége szexuális eredetekre vezethető vissza.

Ősi formájában sok állati fajnál, úgyiszlóván a másodfokú nemi ismertető jelekhez tartozik. Tudjuk, hogy a madarak éneklőképessége majdnem mindenütt a hím tulajdonsága, a hím ékeskedik a ragyogó tollazattal. A halaknál és az emlősöknél is a hím képviseli a szépséget, az „esztétikát”. Az állatoknál a hím a „szép nem... Mert a faj egészsége és ellenállóképessége megkívánja, hogy a hím versenyezzen és a nőtény válasszon. Charlotte Perkins-Gilman bebizonyította, hogy ennek az állapotnak megfordítása a kultúremberiségnél, a faj degenerációjának egyik főoka.

Ennek a megfordításnak következtében, a kiválasztás útján, a férfi valószerűleg sokat veszített eredeti szépségéből, míg a nő külső bája fokozódott. (Bár a „szép nem” fogalmának értékeléséből le kell vonnunk valamit. Az esztétikai fogalmakat férfiak formulázták egyoldalúan és így ma még ebben nem ítélnünk elfogulatlanul.)

De ha koncedáljuk is, mint már említettem, hogy a két nem közötti természetes viszony megfordítása által a férfi az idők folyamán hátrányba jutott a nővel szemben a külső testi szépség tekintetében, az ősi képesség, hogy az esztétikai szépet kifelé megjelenítse, megmaradt a férfi sajátos tulajdonságának. Persze, a szabad ember szelleméhez méltó, szublimált formában.

Egyszersmind megkapjuk itt a magyarázatát annak is, hogy miért volt mindenkoron a művészet és a szépirodalom főtárgya az erotika. A faj géniusza szól itt hozzánk, ékesszólásának egész pompájával.

Ezeket belátva, könnyebben találunk rá az ösvényre, mely a nő ekvivalens zseniális képességeinek felismeréséhez vezet. Ősforrásukat szintén a szexualitásban kell keresnünk. Még pedig annak leghatalmasabb megnyilvánulásában: az anyaságban.

A szublimált anyaság és a szublimált anyai kvalitások képezik a nő sajátos alkotó és úttörő zseniálisának talaját.

De míg a férfi szabadon fejleszthette és gyakorolhatta esztétikus hajlamait, addig a nőt – a dolgok sajátos és sajnálatos kifejlődése folytán – erőszakosan elhallgattatták, tehetetlenné kötözték, éppen azon a téren, melyen legsajátosabb asszonyi tulajdonságánál fogva, nagy áldást hozhatott volna fajára. Ennek a terét kell elfoglalni az asszonymak.

A szublimált anyaság működési tere pedig a politika lesz. Politika alatt értve a igazságos társadalmi berendezések kialakítását, a faj egészségéről, neveléséről és boldogulásáról való alapos gondoskodást, nagy nemzetgazdasági kérdések szociális értelemben való megoldását.

tisztességes és békés nemzetközi vonatkozások megteremtését.

Valóban csodálatos, milyen kontármunkát végzett eddig a társadalomrendezés mezején a férfi szabad, nagy szelleme. Ha itt-ott meg is teremtődött a rövidlélegzetű rend, azt csak nagy néprétegek irtózatossal megkínzásával, az asszonyok nagy részének gyalázatos emberi és nemi kizsákmányolásával, emberek milliárdjainak nyomorúságával vásárolták meg.

Forradalmak, államcsínyek, örökös társadalmi nyugtalanságok és torzsalkodások, szükségtelen tömegmészárlások, minden etika arculütése a nemzetközi vonatkozásokban – ez a politika képe mind a mai napig, így csinált és így csinál a férfi politikát.

Most már könnyen megtörténhetik, hogy valaki félreért és azt tételezi fel rólam, hogy úgy képzelem a jövőt, hogy a parlamentekben és a városházákban kizárólag nők fognak ülni, a műtermekben, költők és zenészek dolgozó szobáiban pedig csak férfiak lesznek találhatóak. Nem így gondolom.

Ha valamennyi nő idővel szakszerű munkára szabadul fel, biztosra vehetjük, hogy lesz köztük nagy számmal hívatott festő, szobrász, költő, sőt zeneszerző, épp úgy, mint ahogy a férfiak tovább is fognak trónokon uralkodni és politikával csakúgy foglalkozni, mint eddig.

A vezető, az úttörő lángész azonban amott talán mindig a férfi fog maradni, míg emitt a nő fogja kifejteni egyenlő értékű képességeit. Vannak erre nézve már most is tapasztalati bizonyítékaink.

Néhány nagy korszakalkotó kultúrmozgalom kezdeményezői már a múlt században is nők voltak. És szociális ösztönük viszi a nők ezreit már mai jogtalan állapotokban – részben öntudatlanul, részben céltudatosan dolgozva – tovább előre a jelenkori nagy szociális és politikai mozgalmak medreibe.

A nőt anyai mivoltánál fogva a faj minden sebé saját testén égeti; ő alaposabban, intenzívebben fog gondoskodni a kicsinyek, a még meg nem születettek sorsáról, mint a férfir.

Az emberiség szülőanyja meg fogja találni a módot arra, neki majd sikerülni fog gyermekei számára jobban berendezni a világot.

És ez – reméljük – fog annyi boldogságmennyiséget jelenteni az emberi faj életében, mint a férfi művészi géniuszának nagy megnyilvánulásai minden ragyogással és ékes szólással.